

LEESPREEK – GOUDADERS VAN OUDVADERS

JUSTUS VERMEER OVER JOHANNES 3 VERS 7

UIT: VERZAMELING VAN ENIGE OEFENINGEN

THEMA: DE NOODZAKELIJKHEID VAN DE WEDERGEBOORTE

LITURGIE

ZINGEN: PSALM 119:9

SCHRIFTLIZING: JOHANNES 3: 1-21

ZINGEN: PSALM 25:4,5

ZINGEN: PSALM 87:3,4

ZINGEN: PSALM 139:9

LEESINSTRUCTIE

DE OEFENING IS WAARSCHIJNLIJK TE LANG VOOR DE LEESDIENST.

DE VOORAFSPRAAK, DE VOLLEDIG GECITEERDE SCHRIFTGEDEELTEN EN DE GEDEELTEN DIE BETREKKING HEBBEN OP HET HEILIG AVONDMAAL KUNNEN IN EEN LEESDIENST EVENTUEEL WORDEN OVERGESLAGEN. DE GEDEELTEN DIE BETREKKING HEBBEN OP HET HEILIG AVONDMAAL ZIJN IN EEN KLEINER LETTERTYPE WEERGEGEVEN.

[De tekstwoorden voor onze overdenking kunt u vinden in]
Johannes 3 vers 7

Verwonder u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

Het teksthoofdstuk, Johannes 3, is te verdelen in twee delen: Een gesprek tussen de Heere Jezus en Nicodemus – vers 1-21; En het laatste getuigenis van Johannes de Doper over Christus – vers 22-36.

In het gesprek zien we Nicodemus – de man met wie de Heere sprak. Hij was een overste van de Joden en een leraar in Israël. Een man die inwendig achting en liefde voor de Heere Jezus had. Een mens die echter nog niet zover was doorgebroken, dat hij er alles voor kon opgeven. Want, zo staat er, hij kwam 's nachts tot Jezus, uit vrees om uit de synagoge geworpen te worden.

Later was het heel anders met hem gesteld, zoals blijkt uit Johannes 19 vers 39. Toen hij, in zo'n gevaarlijke tijd, er alles aan waagde en met Jozef van Arimathéa (die eerder ook in het geheim een discipel van de Heere Jezus was) het lichaam van Jezus openlijk begeerde.

Hieruit zien we hoe soms vreesachtige gelovigen, die tijdelijk niet voor Gods Naam en zaak durven uitkomen (zie de verzen 1 en 2), door de vrijmoedige Geest in de gevaarlijkste tijden ondersteund worden, en dan opkomen voor de Heere.

Deze Nicodemus werd nu door Christus onderwezen. Het was naar aanleiding van de gebeurtenis waarbij Jezus door tekenen en wonderen verschillende bewijzen gegeven had dat Hij de Christus, de Messias was. Nicodemus wist van deze wonderen en kwam nu tot Jezus en zei: *Rabbi, wij weten dat Gij zijt een Leraar van God gekomen; want niemand kan deze tekenen doen die Gij doet, zo God met hem niet is.* De Heere Jezus neemt de tijd om Nicodemus over het allergrootste wonder te onderwijzen, dat aan ieder mens, hoofd voor hoofd, gebeuren moet, zal hij ooit zalig worden. Hij krijgt onderwijs over het wonder van de wedergeboorte, de vernieuwing van een zondaar.

De Heere Jezus stelt deze waarheid aan Nicodemus voor in de verzen 3 tot en met 6. We zien dat Nicodemus in dit grote stuk zeer onkundig was en daarom aan Jezus gevraagd had: *Hoe kan een mens geboren worden, nu oud zijnde? Kan hij ook andermaal in zijner moeders buik ingaan en geboren worden?* Jezus gaf hierna in het zevende vers de uitdrukkelijke vermaning dat Nicodemus zich daarover niet moest verwonderen, want we lezen: *Verwondert u niet dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.*

Thema: De noodzakelijkheid van de wedergeboorte

Wij zullen in deze tekst twee hoofdzaken onderscheiden:

1. Het onderwerp van Jezus' vermaning: *Gijlieden moet wederom geboren worden*; en
2. De vermaning zelf: *Verwonder u niet dat Ik u [dat] gezegd heb*

Het eerste punt: het onderwerp van Jezus' vermaning

Eerst moeten we hierin de natuurstaat van alle mensen opmerken. Alle mensen missen van nature de grote zaak van de wedergeboorte. Niemand komt ermee in de wereld. Wij zijn allen dood, we liggen gevallen in Adam.¹ *Gelijk door één mens de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood.* En: *Gelijk zij allen in Adam sterven.*² Daarom worden ze genoemd 'dood in zonden en misdaden'. Paulus schrijft: *En u heeft Hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de*

¹ Rom. 5:12.

² 1 Kor. 15:22

*misdaden en de zonden.*³

Daar ligt een mens door Adams schuld in aangeboren zonden nu: blind, verhard, ongevoelig. Door Adams schuld geboren in zonde. Hij maakt daarin de banden van zijn verderf alleen maar vaster. In die toestand ligt ieder mens. Vijandig tegen God en tegen Gods werk in de ziel. Vijandig tegen de wedergeboorte. *De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn.*⁴ Het verstand hindert hem en staat maar in de weg. *Nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid.*⁵ Zodoende is de mens vervuld met hoogten en sterktes die neergeworpen moeten worden.⁶ Hij is ook onwillig om verlost te worden. Hij heeft de dood lief en is zo aan de eeuwige, ondragelijke toorn van God onderworpen. *En wij waren van nature kinderen des toorns, gelijk ook de anderen.*⁷

Niemand zal dus in de hemel komen, als hij niet wedergeboren is. Dit blijkt overal uit Gods Woord. In het bijzonder wordt dat gezegd door de Heere Jezus⁸ en Paulus. Zonder heiligmaking zal niemand God zien.⁹ De voorbeelden in de Bijbel laten zien dat zonder wedergeboorte nog nooit iemand zalig geworden is, zoals te zien is in de drieduizend zielen op de Pinksterdag. Maar ook bij Paulus en de stokbewaarder.¹⁰

In de hemel komt niets dat onrein is.¹¹ Een onbekeerd mens kan het daar trouwens ook niet uithouden. Het is hem hier soms al bang genoeg; het stuit hem al tegen de borst om bij Gods volk te zijn, vooral als de Heere in het midden is. Daarom is het ook de belofte van het verbond, dat God Zijn uitverkorenen opnieuw geboren doet worden en bekeren zal, en dus voor de Heere bekwaam zal maken.¹² *Dan zal Ik rein water op u sprengen en gij zult rein worden; van al uw onreinheden en van al uw drekgoden zal Ik u reinigen. En Ik zal u een nieuw hart geven, en zal een nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u een vlezend hart geven. En Ik zal Mijn Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken dat gij in Mijn inzettingen zult wandelen en Mijn rechten zult bewaren en doen.*¹³ Dit is ook het doel van Christus' voldoening zoals beschreven in Titus 2 vers 14: *Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.* Jezus zal Zijn volk aan Zijn Vader voorstellen als een gemeente die geen vlek of rimpel heeft.¹⁴

Ieder mens heeft echter een weg die hem recht schijnt, maar die het niet is, waarop men dus bedrogen zal uitkomen. Jezus zegt: *Velen (zeg Ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen.*¹⁵ Een mens kan veel algemene overtuigingen hebben, veel verstand en talenten – ja, een leraar zijn – en deze zaak toch missen. Zoals hier Nicodemus. Ook als Judas, de verrader, die een apostel was. En zoals de Schriftgeleerden en farizeeën, die op de stoel van Mozes zaten.¹⁶ Of als de dwaze maagden, die ook olie hadden.¹⁷

Sommigen hebben overtuigingen en beroeringen als Felix en Agrippa.¹⁸ Hoe ver kan het gaan!

³ Ef. 2:1.

⁴ 1 Kor. 2:14.

⁵ 1 Kor. 1:21.

⁶ 2 Kor. 10:4.

⁷ Ef. 2:3.

⁸ Joh. 3:3 en 5.

⁹ Hebr. 12:14.

¹⁰ Hand. 2:41, Hand. 9 en Hand. 16.

¹¹ Openb. 21:27.

¹² Jer. 31:33.

¹³ Ez. 36:25-27.

¹⁴ Ef. 5:27.

¹⁵ Luk. 13:24.

¹⁶ Matth. 13:2 en 3.

¹⁷ Matth. 25.

¹⁸ Hand. 24 en 26.

Hoeveel kan iemand hebben, en toch niet wedergeboren zijn en dat ook blijven.

We zien dat uitdrukkelijk in Hebrreeën 6 vers 4 tot en met 6: de hemelse gaven gesmaakt, de Heilige Geest deelachtig geworden, gesmaakt het goede Woord Gods en de krachten der toekomstige eeuw en ... afvallig geworden! Ook zien we het in 1 Korinthe 13 vers 1 en 2: *Al ware het dat ik de talen der mensen en der engelen sprak, en de liefde niet had, zo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden. En al ware het dat ik de gave der profetie had, en wist al de verborgenheden en al de wetenschap, en al ware het dat ik al het geloof had [namelijk het wondergeloof], zodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zo ware ik niets.*

Een mens kan ook veel doen, en toch dit genadewerk van de wedergeboorte missen. Jezus zegt in Johannes 15 vers 2: *Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg.* Hij geeft aan dat buiten Christus heel wat schijnvruchten gedragen kunnen worden.

Joas, de koning van Juda, was vroom zolang de priester Jojada leefde. Na Jojada's dood bogen zich de vorsten van Juda voor hem, en hij hoorde hen, en diende de afgoden.¹⁹

Herodes hield Johannes de Doper in waarde, en toen hij hem hoorde, deed hij veel dingen, en hoorde hij Johannes graag. Maar toen er voor Herodias een gelegen moment kwam – Herodes' eigen verjaardag – kwam hij in verzoeking en viel hij af.²⁰

Dit zien we ook in Bileam, die indrukken van God in zijn hart scheen te hebben. Hij zei tegen de boden van Balak: *Wanneer Balak mij zijn huis vol zilver en goud gave, zo vermocht ik niet het bevel des HEEREN mijns Gods te overtreden, om te doen [namelijk te vloeken] klein of groot.* Ja, hij profeteerde dat er een ster uit Jakob zal opgaan en een scepter uit Israël zal opkomen.²¹ En toch was hij een goddeloze.

We zien dit in het bijzonder bij de farizeeër, die zei: *O God, ik dank U dat ik niet ben gelijk de andere mensen: rovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar. Ik vast tweemaal per week; ik geef tienden van alles wat ik bezit.*²² O, wat een groot verschil met de tollenaar. Die stond van verre en durfde zijn ogen zelfs niet op te slaan.

Het blijkt ook uit het zaad, dat in de steenachtige aarde gezaaid is. Dat ging snel op, maar het verdorde toen de zon opging, omdat het geen wortel had.²³

Paulus zegt ook in 1 Korinthe 13 vers 3: *En al ware het dat ik al mijn goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf opdat ik verbrand zou worden, en had de liefde niet, zo zou het mij geen nuttigheid geven.*

De Bijbel leert ons dat er maar weinig zijn die de wedergeboorte krijgen. Velen zijn geroepen onder die grote menigte, maar weinigen uitverkoren.²⁴ Het is maar een kleine kudde, aan wie de Vader het Koninkrijk geven wil.²⁵ De weg is breed die tot het verderf leidt; velen gaan daarop. Maar de poort is eng en de weg is nauw die ten leven leidt.²⁶ Daarom wordt het wel eens uitgedrukt: *Eén uit een stad en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion.*²⁷ Ja, het zijn er in alle tijden maar weinig geweest. Dat zien we in de eerste wereld. Wat waren er weinig ware heiligen. In de tijd van Sodom waren er geen tien, en wie weet of er behalve Lot nog één andere was!²⁸ En zo was het ook in de tijd van Elia. Hieruit kunnen we zien dat er hele landstreken zijn waar er geen of maar weinig zijn. Jezus zegt dat velen zullen zoeken in te gaan, maar Hij zegt erbij: *En zullen niet kunnen.*²⁹

¹⁹ 2 Kron. 24.

²⁰ Mark. 6:20.

²¹ Num. 24:17.

²² Luk. 18:11-13.

²³ Matth. 13 en 1 Kor. 13:3.

²⁴ Matth. 22:14.

²⁵ Luk. 12:32.

²⁶ Matth. 7:13 en 14.

²⁷ Jer. 3:14.

²⁸ Gen. 18:32.

²⁹ Luk. 13:24.

Maar iedereen die het er in waarheid om te doen is, kan de wedergeboorte krijgen. Ja, daar is grond voor! De God van de hemel getuigt het en zweert: *Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en dat hij leve.*³⁰ Jezus zegt: *En Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.*³¹ Hij zegt: *Jeruzalem, Jeruzalem, (...) hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkerwijs een hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild.*³² Het is ook te zien in de volgende teksten: *O, dat zij wijs waren!*³³, *Och, dat Mijn volk naar Mij gehoord had, dat Israël in Mijn wegen gewandeld had!*³⁴ en ook: *Och, dat zij zulk een hart hadden om Mij te vrezen.*³⁵ Ja iedereen die maar gewillig wordt, en luistert, die kan het goede genieten.³⁶ Omdat God God is en al Zijn eigenschappen volmaakt zijn. Daarom zal het de schuld van de mens zijn als hij het niet krijgt.

De Heere laat zien dat het niet aan Hem ligt dat mensen niet wedergeboren zijn, omdat Hij een mens nog laat leven en het woord der verzoening nog in de mond van Zijn knechten legt. Hij laat bidden en smeken opdat een mens zich met God zou laten verzoenen.³⁷ Waarom zou God dat doen, als Hij geen lust had om het te geven? Als God lust had aan de dood van een mens, zou Hij direct het leven van de mens afsnijden en hem onder de eeuwige toorn verzegelen. Dit is dus een groot bewijs dat de Heere Zijn lankmoedigheid uitstrekt, en dus nog wacht om genadig te zijn.³⁸

Het blijkt ook uit de wegen die de Heere met onbekeerde mensen houdt, zowel in wegen van bezoeken als in wegen van zegeningen. In beide is het Gods doel, volgens Zijn geopenbaarde wil, om een mens tot Hem te brengen. En daarom, vrienden, zal degene die niet wedergeboren is, en verloren gaat, niet te verontschuldigen zijn voor Gods aangezicht op die grote dag. Hieruit kunnen we zien hoe nodig het is dat ieder haast maakt, en zijn hart eens legt bij zo'n belangrijk leerstuk als de wedergeboorte, en onder het horen sterk met zijn hart tot God roept. Want werkelijk, vrienden, of u het gelooft of niet, maar hieraan hangt dood of leven. En dat voor eeuwig!

Wat betreft de aard van de wedergeboorte, daarin zien wij eerst iets over het woord 'wedergeboorte'. Het woord zegt zoveel als 'nieuwe geboorte' of van 'boven geboren'. Een enkele keer komt het in de Bijbel voor met betrekking tot de wederoprichting van alle dingen, op de jongste dag. *En Jezus zeide tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat gij, die Mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op den troon Zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls.*³⁹

Dan wordt het ook wel een nieuwe schepping genoemd. *Want zie, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden en zullen in het hart niet opkomen.*⁴⁰ Dit is ook te zien in Jesaja 66 vers 22: *Want gelijk als de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, die Ik maken zal, voor Mijn aangezicht zullen staan, spreekt de HEERE, alzo zal ook ulieder zaad en ulieder naam staan. Vergelijk deze tekst met 2 Petrus 3 vers 13: Maar wij verwachten, naar Zijn belofte, nieuwe hemelen en een nieuwe aarde, in dewelke gerechtigheid woont. Deze heerlijke*

³⁰ Ez. 33:11.

³¹ Joh. 5:40.

³² Matth. 23:37. Zie ook Deut. 32:29, Ps. 81:14 en Deut. 5:29.

³³ Deut. 32:29.

³⁴ Ps. 81:14.

³⁵ Deut. 5:29.

³⁶ Jes. 1:19.

³⁷ 2 Kor. 5:20.

³⁸ Jes. 30:18.

³⁹ Matth. 19:28.

⁴⁰ Jes. 65:17.

hemel en gezuiverde, heerlijke aarde zullen alleen de wedergeborenen dan bezitten.⁴¹ Daarom staat er in Mattheüs 5 vers 6 dat de zachtmoedigen zalig zijn, omdat zij het aardrijk zullen beërven.

Maar hier in Johannes 3, en ook op andere plaatsen in het Heilige Woord, betekent het de vernieuwing van een zondaar van de dood tot het leven. Het staat tegenover de totale en algehele verdorvenheid van Adams kinderen. Voor hen die in de tweede Adam, Christus, gerekend zijn, geldt: *Heeft Hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan hadden, maar naar Zijn barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes.*⁴² Zo is de wedergeboorte het tegenbeeld van de Heilige Doop. Het is een geboorte uit God: *Een iegelijk, die uit God geboren is, doet de zonde niet.*⁴³ *Een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren.*⁴⁴

Deze wedergeboorte wordt een vernieuwing genoemd, een nieuw schepsel, omdat het oude voorbijgaat en alles nieuw wordt.⁴⁵ Het wordt ook wel genoemd de besnijdenis van het hart⁴⁶, een wegnemen van het stenen hart en het geven van een vlezen hart⁴⁷, een trekking van God⁴⁸.

Het woord wedergeboorte is ontleend aan de geboorte van een mens. Hierin zijn begrepen de ontvangenis, de geestelijke groei tot een schepsel, én de geboorte zelf. Het moet door ons, omdat we eindige schepsels zijn en niet alles tegelijk kunnen bedenken, onderscheiden worden in de roeping, wedergeboorte, bekering, geloof en heiligmaking. De Heilige Schrift vat dit alles wel eens samen in één woord.

De wedergeboorte kunnen we beschrijven als *een bovennatuurlijke weldaad van God, waarmee de Heere in het hart van de uitverkoren zondaar die doodgefallen en onrein is in Adam, om de verdienste van Christus, een nieuw, Goddelijk leven instort. En dat door het onvergankelijke zaad van Zijn Woord, vruchtbaar gemaakt door de oneindige kracht van de Heilige Geest.*

De wedergeboorte is vol verborgenheden. Niemand kan het vatten. Daarom behoort ze tot de geloofsstukken en moet ze in kracht ervaren worden. Niemand kent ze, dan die ze ontvangt. Een mens kan zijn natuurlijke geboorte al niet begrijpen, maar staat daar verwonderd bij met David en Job in Psalm 139 en Job 10. Wat zal dan een blind schepsel van de geboorte uit de Geest bevatten?

De wedergeboorte strekt zich uit over de gehele mens, ziel en lichaam. *En de God des vredes Zelf heilige u geheel en al; en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst van onzen Heere Jezus Christus.*⁴⁹ En zij staat dus recht tegenover de besmetting van de oorspronkelijke zonde, die zich ook over de gehele mens uitstrekt. Daarom wordt zij vergeleken bij een zuurdesem, dat een hele klomp deeg door en door smakelijk maakt.⁵⁰

U vraagt wie de verdienende en werkende oorzaak van de wedergeboorte is? Christus is de verdienende oorzaak van alle genadegaven en weldaden. Die heeft Hij door Zijn volmaakte gehoorzaamheid verdiend, om nu door de Geest, alle genaden aan de zielen van de uitverkorenen toe te passen. Daarom staat er ook dat de Geest het uit het Zijne zou nemen (namelijk uit Zijn

⁴¹ Ps. 37:29.

⁴² Tit. 3:5.

⁴³ 1 Joh. 3:9.

⁴⁴ 1 Joh. 5:1.

⁴⁵ 2 Kor. 5:17.

⁴⁶ Jer. 4:4.

⁴⁷ Ez. 36:26, Jer. 31:33, Ps. 51:12.

⁴⁸ Kol. 1:13.

⁴⁹ 1 Thess. 5:23.

⁵⁰ Matth. 13:33.

verdiensten) en aan hen verkondigen.⁵¹ Jezus zegt dan ook: *Ik leef en gij zult leven.*⁵²

Dit werk van de wedergeboorte in het hart behoort toe aan de drie Goddelijke Personen. Want hetgeen de Vader doet, zo doet ook de Zoon en de Geest. Dit werk van wedergeboorte behoort onder de werken van God naar buiten. Zo is het met betrekking op het werk in de ziel aan de Drie Goddelijke Personen gemeenschappelijk. In het bijzonder wordt het toegeschreven aan de Vader en de Heilige Geest. Zo lezen we: Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden.⁵³ En van de Geest lezen we: Hetgeen uit den Geest geboren is, dat is Geest.⁵⁴ En ook: Ik doop u wel met water tot bekering; maar Die na mij komt, is sterker dan ik, Wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen; Die zal u met den Heiligen Geest en met vuur dopen.⁵⁵

Het werk wordt voornamelijk toegeschreven aan de Zoon. Het is Zijn eigen werk, omdat Christus het zelfstandige Leven is. Hij heeft het onafhankelijke, Goddelijke leven van de Vader ontvangen.⁵⁶ De Vader heeft het leven in Zichzelf. Omdat Christus Zijn Zoon is, kan Hij een Middelaar zijn die levend maakt. De doden zouden horen de stem van de Zoon van God.⁵⁷

De wedergeboorte is in het bijzonder het werk van Christus, door Zijn Geest. Dit wordt bevestigd in 1 Korinthe 15 vers 22: *Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden.* Daarom wordt de Heere Jezus ook wel genoemd de Fontein des levens,⁵⁸ de Wortel van de ranken, en de ware Wijnstok.⁵⁹ Hij wordt ook wel genoemd de tweede Adam, Die geworden is tot een levendmakende Geest.⁶⁰ Zoals de eerste Adam de wortel is van het natuurlijke leven, zo is Christus de Vorst des levens.⁶¹ Petrus leidt de wedergeboorte af uit de opstanding van Christus.⁶² Paulus noemt dit genadewerk de kracht van Christus' opstanding.⁶³

Laten we nu gaan zien hoe een mens door Christus' Geest wedergeboren wordt.

Ten eerste zien we dat God als Vader in de wedergeboorte van de zondaar voorkomt.⁶⁴ De Kerk van God wordt als de moeder gezien. Daar worden de geestelijke kinderen van het Goddelijk huisgezin geboren. Daarom worden Gods getrouwe knechten medewerkers genoemd.⁶⁵ Paulus spreekt om die reden van een 'arbeid' in Galaten 4 vers 19: *Mijne kinderkens, die ik wederom arbeid te baren.* Hij spreekt ook over 'telen' in 1 Korinthe 4 vers 15: *want in Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld.* De bruid noemt in het Hooglied de Kerk haar moeder. *De kinderen mijner moeder waren tegen mij ontstoken, zij hebben mij gezet tot een hoedster der wijngaarden.*⁶⁶ Hieruit kan men ook zien dat die 'moeder' twee soorten kinderen heeft. De schijnchristenen tellen de ware godzaligen vaak niet eens mee. Het is maar als 'een hoedster der wijngaarden'. Dat de Kerk de moeder is zien we ook in Hooglied 3 vers 4: *Toen ik een weinigje van hen weggegaan was, vond ik Hem Dien mijn ziel liefheeft; ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, totdat ik Hem in mijner moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene die mij gebarnd heeft.*

⁵¹ Joh. 16:14.

⁵² Joh. 14:19.

⁵³ 1 Petrus 1:3.

⁵⁴ Matth. 3:11.

⁵⁵ Matth. 3:11.

⁵⁶ Joh. 5:26.

⁵⁷ Joh. 5:25.

⁵⁸ Ps. 36:10.

⁵⁹ Joh. 15:1.

⁶⁰ 1 Kor. 15:45.

⁶¹ Hand. 3:15.

⁶² 1 Petr. 1:3.

⁶³ Phillip. 3:10.

⁶⁴ Volgens Joh. 4:13 en Jak. 1:18.

⁶⁵ Gal. 4:19.

⁶⁶ Hoogl. 1:6.

Het zaad is Gods Woord. *Naar Zijn wil heeft Hij ons gebaart, door het woord der waarheid.*⁶⁷ En: *Gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods.*⁶⁸ Dus is Gods Woord het zaad van God, gepaard met de vruchtbaar makende werking van de Heilige Geest, levendmakend door het geloof. Op die manier komt het voor in 1 Johannes 3 vers 9: *Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want Zijn zaad blijft in hem; en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.*

Uit dit alles blijkt dat in de wedergeboorte een mens wel lijdelijk is, maar niet als een steen of blok. Degene die wedergeboren wordt, moet een redelijk schepsel zijn, want dit wonder kan niet gebeuren aan een steen of blok.

Dit werk van God gebeurt in een ogenblik, tussen dood en leven is geen derde toestand en ook geen tussentijd. Er zijn maar twee soorten mensen op aarde: schapen en bokken.⁶⁹ Iemand is duisternis of licht in de Heere.⁷⁰ Iemand is een kind van God of een kind van de duivel.⁷¹ Bij de wedergeboorte spreekt de Heere maar één woord: *Effatha, wordt geopend.*⁷² Of: *Wordt ziende.*⁷³ Op dat ogenblik wordt de zondaar levend en worden zijn geestelijke zintuigen werkzaam. Hij krijgt gezicht, gehoor, reuk, smaak, ja gevoel van goed en kwaad, van binnen en van buiten. Dat wil wat zeggen, daar hij eerder altijd dood geweest is.

Gods stem spreekt met macht en heerlijkheid, zoals in de eerste schepping. God riep de dingen die niet zijn, alsof ze waren.⁷⁴ Hij sprak slechts: *Daar zij licht.* En er was licht.⁷⁵ Zo is het ook in de herschepping. Paulus schrijft in 2 Korinthe 4 vers 6: *Want God, Die gezegd heeft, dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is Degene, Die in onze harten geschenen heeft, om te geven verlichting der kennis.* Het is niets anders dan een levendmaking zoals we lezen in Efeze 2 vers 1: *Ook toen gij dood waart door de misdaden en zonden, heeft Hij u mede levend gemaakt.* Het is een herstelling van het beeld, dat die mens in Adam verloren heeft.

De gewone weg die allen vroeg of laat ondervinden is als volgt: Op het onverwachts komt de Geest des levens in zo'n ziel werken. Hij overtuigt hem of haar van zijn geestelijke dood door de zonde, van zijn gescheidenheid van God, van zijn gemis van Christus, van het ogenblikkelijk gevaar waarin hij leeft en wat nog boven zijn hoofd hangt. O, zo iemand ontwaakt, en schrikt van zichzelf. Zoals iemand die in het opperste van een mast geslapen had, die zou schrikken van het ontzettende gevaar waarin hij geweest is. Daarom denken Gods kinderen soms met zoveel schrik aan hun vorige leven, en zeggen ze nog zo vaak in hun hart: "O, als ik toen eens gestorven was!"

Zo iemand wordt hartelijk verlegen. Hij staat Gods werk tegen, maar wordt tenslotte gearresteerd en overtuigd. Ja, het wordt hoe langer hoe erger in zijn ogen. Hij krijgt dagelijks meer en meer licht; het vermeerdert als de wateren van Ezechiël. Het wordt hem hoe langer hoe duidelijker dat hij in een uiterst gevaar verkeert. Hij ziet hoe langer hoe meer zonden en verkeerdheden. En zo begint hij een walging te krijgen aan zichzelf, en zich als het grootste monster te zien in de ogen van een heilig God. Ja, als een hatelijke, ellendige, met wie God geen medelijden kan hebben in Zichzelfen.

⁶⁷ Jak. 1:18.

⁶⁸ 1 Petr. 1:23.

⁶⁹ Matth. 25:32.

⁷⁰ Ef. 5:8.

⁷¹ 1 Joh. 3:10.

⁷² Markus 7:34.

⁷³ Joh. 9.

⁷⁴ Rom. 4:17.

⁷⁵ Gen. 1:3.

Zo iemand ontvallen ook al zijn steunsels, waarvan hij vroeger goede gedachten en verwachting had. Ja zelfs ontvalt al zijn steunen op plichten, en menigmaal het gebed zelfs waarin hij tevoren nog rust vond. Op die plichten schrijft zo iemand met zijn hele hart het doodvonnis, al had hij geen andere zonde dan de zonde van zijn bidden. Hij ziet dat hij eeuwig verloren moet gaan.

Het kan gebeuren dat zo iemand ook wel uit het gebed van de vromen valt, en dat hem deze voorname steun ontnomen wordt (waar menigeen toch op rust). Het kan ook zijn dat Gods volk geen werkzaamheden in het verborgen meer met zo'n ziel heeft, zoals vroeger. Maar ... nu lezen we in Ezechiël 16 vers 5 dat God zegt: *Als geen oog meer medelijden met u had, zag Ik u.* Zo iemand wordt dan recht radeloos zoals die drieduizend zielen, die zeiden: *Mannen broeders! Wat zullen wij doen?*⁷⁶

Dan ontvangt zo'n iemand evangelielicht in de ziel, onder veel worstelingen die de Heilige Geest in het verborgen werkt. Onder vele onuitsprekelijke zuchtingen, vroeg of laat, op Gods tijd. Alleen door soevereine en vrijmachtige verschijning en openbaring van Christus in de kracht van Zijn verdiensten en ambten.

Dan wordt zo iemand door de genade des geloofs, door het aangrijpen van Christus' sterkte, door kiezen en aannemen van Hem, door overgeven van zijn weg, tijdelijk en eeuwig, uit de angsten der wedergeboorte uitgeholpen. Dan mag hij het hoofd opheffen en krijgt hij onder de kinderen een plaats en naam in Gods huis, volgens Jesaja 56 vers 5. We gaan hier voorbij aan de verschillende wegen, tijden, plaatsen en manieren waarop de Heere God, naar Zijn soevereine vrijheid, dit genadewerk in het hart legt. We willen dat liever in het volgende achtste vers verder uitwerken.

Het tweede punt: De vermaning zelf

Verwonder u niet dat Ik u [dat] gezegd heb. Uit het historische verhaal van Johannes blijkt dat het grote wonder van Christus dat Hij gedaan heeft op de bruiloft te Kana in Galilea, naast meer andere wonderen⁷⁷, de aanleiding was waarom Nicodemus de Heere Jezus opzocht om met Hem te spreken.⁷⁸

Nicodemus was een overste van de Joden, een lid van het Joodse Sanhedrin of de grote raad. Een leraar in Israël, een van de Farizeeën. Deze man was het voorwerp van de vermanende woorden van Christus. Hij had niet alleen zichzelf op het oog, in zijn komen tot Christus. Het blijkt dat hij met zijn medeambtgenoten, de andere farizeeën, over de werken van Christus gesproken had. Hij kwam uit naam van hen allen. Dat blijkt als we vers 2 vergelijken met dit tekstvers. Er staat namelijk: *gijlieden [in het meervoud] moet wederom geboren worden.* Hij wilde uit Jezus' mond meer weten van hetgeen waarvan hij al overtuigd was uit de vorige wonderen, om daarmee meer nut te kunnen doen in zijn vergaderingen.

De grote Leraar had bij de gelegenheid waarop Nicodemus verwonderd was over de wonderen van de Heere Jezus, hem reeds onderwezen van het allergrootste wonder dat aan ieder mens gebeuren moet. Of die mens nu een leraar was en tot de Grote Raad behoorde, of hij nu een bijzonder persoon was of niet. Hierdoor kon iedereen die dat werk van God in zijn hart ondervond, er ten volle van overtuigd zijn dat Christus een Leraar was, van God gekomen, en dat niemand die tekenen kon doen die Hij deed.

O, er is geen zekerder bewijs van een waarheid dan de bevinding ervan in het hart, door middel van

⁷⁶ Hand. 2:37

⁷⁷ Volgens Joh. 2.

⁷⁸ Joh. 3:1 en 2.

de Bijbel, te genieten. We lezen in 1 Johannes 5 vers 10 dat die in de Zoon van God gelooft, het getuigenis heeft in zichzelf. Die ziel kan op al de geloofswaarheden zeker en met zijn hele hart afgaan, ook al zijn en blijven die onbegrijpelijk voor hem.

De Heere had zo sterk mogelijk aangedrongen op die eeuwige waarheid van de noodzaak van de wedergeboorte, die niemand missen kan, in vers 3: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij iemand wederom geboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien*. Dit spreken was krachtig. De Heere had gezegd dat het voor iedereen nodig is het Koninkrijk van God te zien. Daar moet iemand van overtuigd zijn voordat hij begerig wordt om er binnen te komen. Ja, zonder wedergeboorte kan niemand het Koninkrijk van God zien. Dat bevestigt de Heere hier dubbel, als Hij zegt: *Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u*. Dat is *amen, amen*, dat zoveel betekent volgens het Hebreeuwse woord: het zij zo, het worde zo, het is zeker zo. Amen, of voorwaar, wordt in verschillende betekenissen gebruikt. In het toestemmen van zaken;⁷⁹ In het bevestigen en verzekeren van een verhaal;⁸⁰ In het wensen van een bepaalde zaak;⁸¹ Ook in het aannemen en verwachten van enig kwaad dat bedreigd wordt;⁸² Ten slotte worden door de verdubbeling (voorwaar, voorwaar en amen, amen) de genoemde betekenissen nog meer bevestigd. Dit is op meerdere plaatsen in Gods Woord te zien.⁸³ Al deze betekenissen zijn hier op het woord wedergeboorte van toepassing.

De Heere Jezus benadrukt, bevestigt en verzekert hier de noodzaak van de wedergeboorte. Als een heilig Mens, Die medelijden heeft met een zondaar vanwege zijn rampzalige staat, wenst Hij het heil van de zondaar. De alwetende Heere weet van het bedreigde kwaad dat de onwedergeborene zeker zal treffen. En daarom herhaalt de Heere Zijn bevestiging met een dubbel *Voorwaar, voorwaar ...* In vers 5 lezen we: *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan*. Hij bevestigt deze waarheid in vers 6, waar Hij zegt: *Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees ...* Te weten: dat is natuurlijk en verdorven. En dan vervolgt hij: *En hetgeen uit de Geest geboren is, dat is geest*. Dat betekent: dat is aanvankelijk geestelijk en vernieuwd door de Geest.

De Heere heeft eerst gezegd dat, tenzij iemand wedergeboren wordt, hij het Koninkrijk van God niet zien kan. Vervolgens zegt Hij nu: 'Indien iemand na zijn natuurlijke geboorte geen geestelijke geboorte deelachtig wordt, hij kan het Koninkrijk van God niet ingaan.' Hiermee heeft de Heere de hele zaak gezegd en uitgelegd dat het erop aankomt dat ieder mens hier in de tijd wederom geboren moet worden. Anders zal hij het Koninkrijk der heerlijkheid nooit zien en ook niet ingaan. Dan zal hij nooit het aangezicht van God in gerechtigheid aanschouwen.⁸⁴ Deze zaak heeft de Heere hier dubbel bevestigd.

Daarom letten we nu op de vermaning zelf van Christus aan Nicodemus en de zijnen. Hij zei: *Verwondert u niet, dat Ik u gezegd heb, gijlieden moet wederom geboren worden*. Jezus wilde zeggen: 'Nicodemus, verwonder u niet dat Ik u gezegd heb, gijlieden, namelijk u en uw ambtgenoten zoals al die oversten der Joden, u allen móét ... O, het is niet zomaar uw eigen keuze. Het is leven of dood! Het móét zo zijn: gijlieden moet wederom geboren worden ...'

Zien we eerst wat Jezus *niet* tegenspreekt.

Jezus spreekt hier niet tegen dat Nicodemus zich verwonderen mocht over het grote geluk dat Christus met hem sprak, en dat hij deze verklaring uit Jezus' mond zelf gehoord had. Dat kon immers niet anders voor een ziel die de grote Leraar kende tegen zijn blindheid, die de grote Hogepriester

⁷⁹ Deut. 27:15, 16.

⁸⁰ Matth. 5:18 en Matth. 6:2.

⁸¹ Jer. 11:5; 28:6 en Openb. 22:20.

⁸² Num. 5:22.

⁸³ Ps. 89:53, Joh. 3:11 en Joh. 5:19.

⁸⁴ Ps. 17:15.

kende aan zijn hart, tegen zijn schulden die scheiding maken, en die de grote Koning aan zijn hart kende in de kracht van de Heilige Geest tegen de overmacht van zijn zonden. Nee, dat kon niet anders, of zo iemand moest zich diep verwonderen, ja in verwondering vallen aan Jezus' voeten, in een eeuwige verbondskeuze.

De Heere spreekt ook niet tegen dat Nicodemus zich verwonderen mag over dat grote werk van God, de genadige wedergeboorte. En over het grote geluk van een mens, als de Geest hem die waarheid deelachtig gemaakt heeft. Want moet er geen verwondering op volgen als iemand de opstanding uit de dood van de zonde gewaarwordt? Als iemand deel heeft gekregen aan de eerste opstanding en daardoor bevrijd is van de tweede dood, zou dat geen verwondering geven? Als iemand weet dat hij dood geweest is en nu voelt dat hij leeft, ja dat hij eeuwig zal leven, zou dat geen verwondering geven? Als iemand ziet dat dit grote teken van God over zo'n monster al in de eeuwigheid is begonnen, moet daar geen verwondering volgen? Is het een mindere zaak dan dat een natuurlijke dode voor onze ogen levend werd? O nee, het is juist een groter werk, het is een groter wonder. Want in het natuurlijke is een mens wel lijdelijk, maar toch werkt hij in zijn geestelijke doodsstaat krachtig tegen. Ja, hij heeft een onverzoenlijke afkeer en vijandschap om levend gemaakt te worden. Hij staat gewapend, als een opstandeling tegen God.

Maar wat spreekt de Heere Jezus dan *wel* tegen?

Hij zegt als het ware: 'Nicodemus, verwonder u niet, en laat uw medeleraars zich daarover niet verwonderen ...' Hiermee spreekt Hij tegen het vleselijke verstand: het ontkennen en niet aannemen van een zaak die men niet begrijpen kan. Het verheffen van het verstand boven de Bijbel. En zo raakt de Heere hiermee de trots van het lichtzinnige, menselijke verstand aan. Hij toont hiermee dat dit vallen moet voor hetgeen de Heere spreekt, zoals Dagon voor de ark.⁸⁵ Het is alsof de Heere zei: 'Nicodemus, blijft u in deze verwondering? Blijft u uzelf verheffen boven deze waarheid? O, dat zal uw ziel kosten!' Alle hoogten moeten vallen, of genade moet uit de ziel blijven. De rede moet wijken voor het geloof en de ziel moet vallen. Augustinus zegt ergens: 'Al wat natuur verheft, strijdt tegen genade.' Alle hoogten en sterkten moeten neergeworpen worden, en alle gedachten gevangengenomen onder de gehoorzaamheid van Christus. Jezus zegt in het volgende, achtste vers, dat het in de natuur zo is dat de wind blaast waarheen hij wil, en u hoort en ziet de uitwerkingen, en begrijpt het echter niet. En toch gelooft u dat er een wind is die zulke werkingen doet. Wel, waarom ook zo niet hier? De Heere zegt: *Alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.*

De Heere wil dus zeggen: 'O Nicodemus, zoek toch dit belangrijke stuk over te nemen, al kunt u het niet begrijpen.' Hiervan hangt af het Koninkrijk van God eeuwig te zien of ... niet te zien. Het is alsof Hij zei met de profeet Jeremia: *Hoort toch, en neemt ter ore, en verhef u niet, want de Heere heeft het gesproken.*

Verwonder u niet, dat Ik u dit verschillende keren herhaald, uitgelegd en verklaard heb. Het is uit liefde tot uw kostelijke zielen. Weet toch dat u, en allen die op de stoel van Mozes zitten, nooit grond zult vinden in uw leraarsambten, om staande te kunnen blijven in het uur van de dood. Al was u een geroepen apostel, het zal u ontvallen en ontzinken, als u zult menen daarop te kunnen leunen. Ja, wat zijn er velen die in hun ambten door Zijn bloed zijn gekocht om anderen te bedienen, en die zelf verloochenaars zijn en blijven van de Heere Jezus, volgens 2 Petrus 2 vers 1. Daarom Nicodemus, wedergeboren te zijn is een heel andere zaak dan een leraar te zijn. Wedergeboorte is iets dat u en al uw medeleraars, met alle mensen, van het eeuwig verderf zal moeten bevrijden om behouden te worden.

Verwonder u dan ook niet, dat Ik deze waarheid een- en andermaal zo dubbel bevestigd heb. Behalve dat Ik Leraar ben, naar Wie u gevraagd hebt, en van God gekomen ben, ja de mond der

⁸⁵ 1 Sam. 5:3-4.

waarheid Zelf, Die spreekt hetgeen Ik bij de Vader gehoord en gezien heb.⁸⁶ En dat heb ik u nu dubbel bevestigd. O, Ik Die weet wat erop zal volgen, weet dat u uw zielen verliest, als u dit stuk blijft missen!

Ja, verwonder u niet dat Ik u gezegd heb: *Gijlieden moet wederom geboren worden*. Dat is: U mag zich verwonderen over de wonderen die Ik gedaan heb. U mag ze aanzien met verbazing zoals op de bruiloft in Kana.⁸⁷ Dat is nog een zaak buiten u. Maar verwonder u toch hier niet al te zeer. O, de tijd gaat met al dat verwonderen voorbij: U moet wederom geboren worden! Blijf dus niet hangen in natuurlijke verwondering over zo'n geestelijke zaak, die zo wezenlijk is dat u die niet missen kunt, dan op kosten van uw ziel en uw leven, en dat voor eeuwig. Laat dit u dus niet vreemd zijn: U moet wederom geboren worden.

Ja Nicodemus, verwonder u toch niet dat Ik van zo'n almachtig werk tot u gesproken heb, en dat uw kracht zover niet reikt. Ik heb niet gezegd dat u uzelf moet wederbaren, maar Ik heb gezegd: *Gijlieden moet wederom geboren worden*. Wel, Ik ben het, Die in Mijn kracht alle wonderen doe. O, zie toch af van uzelf, want alle dingen zijn mogelijk bij God.

Verwonder u ook niet dat Ik van zo'n zaak tot u spreek, en dat u te ellendig en te onwaardig zou zijn om dit wonder te ontvangen. Wel Nicodemus, kunt u te vuil zijn om gewassen te worden? Ten slotte: Blijf ook niet rusten in een uitwendig toestemmen van die zaak, door alleen maar met lust en verwondering over de wedergeboorte te horen, en die eeuwige waarheid slechts wat te beschouwen. Weet dat u wedergeboren moet worden! Sta naar de wedergeboorte zelf. Sta naar de bevinding en het genot ervan, en word dan op die manier zoals Paulus, die roemde en zich verwonderde terwijl hij zich een 'onwijze' noemde.⁸⁸ En verwonder u dan zalig, eeuwig en voor altijd.

Toepassing

Ziet vrienden, we hebben u een allernoodzakelijkste waarheid voorgesteld. We wensen in het volgende achtste vers te zien hoe verschillend en soeverein de werkingen van Gods Geest zijn. We zullen dan ook zien dat het Gods genadige voorzienigheid is om zo te werken, zowel in de wedergeboorte zelf, als in de middelen waardoor, de plaatsen waar en tijden wanneer Hij dit genadewerk van de wedergeboorte in het hart legt. Dat is zo vrij, zo onbegrijpelijk, zo onwederstandelijk als het blazen van de wind in de natuur. Die blaast waarheen hij wil.

Verwonder u dus niet dat ik van dit stuk van de wedergeboorte tot u en mijzelf gesproken heb, en dat ik u Jezus' woorden gezegd heb: *Gijlieden moet wederom geboren worden*. Het is waar, menigeen zal zich verwonderen omdat de tijd aanstaande is dat wij geroepen worden om op een zichtbare manier opnieuw onze hand te leggen aan de Middelaar Christus. Om met onze banden, onze boezemzonden, met de hardheid van ons hart, ja met onze geesteloosheid en werkeloosheid en ons geloof, tot Hem te komen in het sacrament van het Heilig Avondmaal, en om de zoom van Zijn kleed met dat alles aan te raken. Maar verwonder u daar niet al te zeer over. Weet liever dat iemand eerst een nieuw schepsel moet zijn om op te wassen – groeien – in genade en in geheiligde kennis. Hij moet eerst geboren worden, zal hij ooit opwassen. Zoals het zegel van de Doop voor het zegel van het Avondmaal gaat, zo is het ook hier.

Onze Doop verzegelt de genade van de wedergeboorte, waar zij in waarheid aanwezig is. Het is een zegel van het geestelijke kindschap en van de afwassing van de zonden die scheiding maken. Van de opneming van de ziel in de Goddelijke huishouding. En daarom hoort Gods volk veel te werken met hun Doop en met de beloften, die door de Drie-enige God aan hen gedaan zijn. En met hun inwilliging in de sterkte van de Heere, waartoe ons doopformulier zeer gepast is. Om tijdens het lezen daarvan werk voor de Heere te krijgen tot bevestiging in de staat van de genade, en om dus met meer licht het sacrament van het Avondmaal te kunnen gebruiken.

Het Avondmaal is bijzonder gericht tot sterkte tegen duisternis en bestrijding, en tegen aanvallen die tegen het kindschap

⁸⁶ Joh. 15:15.

⁸⁷ Joh. 2:1-12

⁸⁸ 2 Kor. 12:11.

opkomen. Het verzegelt de gunst en getrouwheid van God. Namelijk dat de Heere niet zal laten varen het werk van Zijn handen, maar dat zal volvoeren tot op de dag van Jezus Christus. Daarom moeten Gods kinderen in dat sacrament de dood van Christus te verkondigen totdat Hij komt. Ze mogen zich niet onttrekken. Het verzegelt de groei en wasdom van de ziel in het geestelijke leven. Het verzegelt ook al de beloften van God in het algemeen. Maar ook de beloften die zij in hun bijzondere omstandigheden wel eens gekregen hebben. Dit gebeurt wanneer iedere gelovige ten Avondmaal mag gaan met het doel om Christus daarmee aan te raken en Hem met Zijn beloften opnieuw te krijgen. Onder het eten en drinken van Zijn vlees en bloed dat waarlijk spijs en drank is.⁸⁹ Ja, om dus opnieuw hopen te worden op het woord dat de Heere ooit tot de ziel gesproken heeft.⁹⁰ En dat alles tot versterking in alle zware omstandigheden in het toekomstige, tot een licht in alle voorkomende gevallen en zelfs tegen de donkere tijden in het algemeen die aanstaande kunnen zijn. De weg zou anders te veel kunnen zijn.

Daarom, o mens, geloof dit woord van de Heere Jezus toch. Zult u recht hebben om uw handen aan het brood van de kinderen te leggen zonder diefstal te begaan? U moet wederom geboren worden, anders zult u zichzelf zeer benadelen en uw oordeel en verdoemenis des te zwaarder maken.

Laat mij nog eens enkele dingen naar Gods Woord voorstellen, die werkelijke vruchten en gevolgen zijn van de wedergeboorte. Och, dat iedereen, niemand uitgezonderd, daarmee eens tot zichzelf mocht inkeren. Dat iemand eens zien mocht bij Gods licht, dat hij of zij nog niet anders is dan een natuurlijk mens. En daarmee dan werk zou krijgen aan de voeten van de Heere Jezus, Die deze wedergeboorte geven wil aan allen die waarlijk zien dat ze het missen, en het bij Hem zoeken. Of dat een andere ziel de Heere hierover eens mocht heiligen omdat de grote God, eeuwige en vrije genade aan en in zijn ziel verheerlijkt heeft.

De vruchten of bewijzen van de wedergeboorte zijn vooral te vinden in de volgende negen zaken. Ze hebben gevoel van smart over de zonden van hun hart, ook al breken zij niet uit in daden. O, wat roept David uit over zijn zonden en verborgen afdwalingen.⁹¹

Hartelijk bidden is ook een kenmerk. Wij lezen van Paulus: *Zie, hij bidt.*⁹² O, zulken hebben de Geest der genade en der gebeden.⁹³ Als wij lezen dat de Heere zegt: *Gij zijt Mijn volk*, dan zegt de ziel: *O mijn God.*

Ze zijn zeer begerig naar voedsel, net als een pasgeboren kind het niet zonder eten of drinken kan doen. Petrus zegt: *Als nieuwgeboren kinderkens, zijt zeer begerig naar de redelijke, onvervalste melk, opdat ge door dezelve moogt opwassen.*⁹⁴ O, er is een verlangen naar de genademiddelen, omdat het instellingen van God zijn, en de Heere daarmee voedsel toedient. Zie eens wat men te denken heeft van mensen die het Woord en de prediking verachten.⁹⁵

Jezus is dierbaar voor zo'n ziel, volgens 1 Petrus 2 vers 7: *U dan, die gelooft, is Hij dierbaar.* Namelijk tegen de zonden, blindheden, dwaasheden en verkeerdheden. Hij ziet Jezus zo noodzakelijk, om maar steeds in Hem gevonden te worden.⁹⁶ Hij dorst naar Jezus' gerechtigheid⁹⁷, ja soms wel eens zo dat die ziel zeer begerig wordt naar de onmiddellijke gemeenschap met de Heere, zoals David in Psalm 42 vers 3 zei: *Mijn ziel dorst naar God, naar de levende God; wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?*

Ze hebben liefde tot God, zoals een kind tot zijn vader. David zegt in Psalm 18 vers 2: *Ik zal U hartelijk liefhebben, HEERE, mijn sterkte.* O, die men liefheeft, diens gemeenschap zoekt men met zijn hart.

⁸⁹ Joh. 6:55 en 56.

⁹⁰ Ps. 119:49.

⁹¹ Ps. 19:13.

⁹² Hand. 9:11.

⁹³ Zach. 12:10 en Hos. 2:22.

⁹⁴ 1 Petr. 2:2.

⁹⁵ Jer. 3:31 vgl. met Ez. 33:31.

⁹⁶ Fil. 3:9.

⁹⁷ Matth. 5:6.

Ze hebben liefde tot elkaar, tot de vromen, als broeders en zusters, als kinderen van een vader en moeder. Wij lezen in 1 Johannes 5: *Een iegelijk, die liefheeft Degene Die geboren heeft, die heeft ook lief degene die uit Hem geboren is.* Dit stelt Johannes tot een duidelijk kenmerk in 1 Johannes 4 vers 20: *Die zijn broeder niet liefheeft die hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben, Die hij niet gezien heeft?* O, wie God liefheeft, heeft Zijn volk lief.

Ze raken los van de wereld. We lezen in 1 Johannes 5 vers 4: *Al wat uit God geboren is, overwint de wereld.* Zo iemand keert de wereld de rug toe. Hij is omgekeerd, want hij heeft dat licht waardoor hij inziet dat de hele wereld in het boze ligt.⁹⁸

Ze strijden tegen de zonden en verzoekingingen.⁹⁹ In zo'n ziel begeert de geest tegen het vlees, en het vlees tegen de geest, en die twee staan tegenover elkaar. Het hart van een onwedergeboren mens is als een opengebroken stad zonder muur, waarin alles maar vrij in- en uitgaat. Ten slotte is er ook een opwassen of een begeerte naar wasdom in de genade.¹⁰⁰ Op te wassen in de kennis van God, in Hem Die het Hoofd is. Daarvan lezen we de belofte in Psalm 92 vers 14: *Die in het huis des Heeren geplant is, die zal gegeven worden te groeien in de voorhoven onzes Gods.*

De gevolgen van de wedergeboorte, die ieder in meerdere of mindere mate moet kennen, zijn de volgende zaken.

Ze hebben verandering in hun werkzaamheden aangaande God en Christus. De rechterhand des Allerhoogsten is in die ziel veranderd. Zo'n ziel heeft tijden waarin zij zo wettisch en ongelovig niet meer kan handelen. Soms gaat er een deur der hoop open. De ziel voelt soms een werk van boven in zich, dat weer naar boven wil en trekt.

Ze hebben enerlei hart en enerlei weg, met al Gods kinderen, om God te vrezen. Ze hebben één Geest en zijn door één Geest tot één lichaam gedoopt.¹⁰¹ Ze hebben door één Geest in Christus, met vrijmoedigheid een toegang tot de Vader.¹⁰² Dus hebben zij ook enerlei licht. Deze dingen verbinden hen bijzonder, en daar ligt de grond van de gemeenschap der heiligen.

Als iemand Jezus vindt, is een ander wezenlijk gevolg dat de vromen die eerder met de ziel bijzondere werkzaamheden gehad hebben, ook delen in hun blijdschap. Het is niet goed als zulke vromen altijd maar beducht of beklemd blijven, en dat ze verwijderd raken van een ziel. We lezen in Hooglied 3 vers 4 dat de bruid zegt: *Ik hield Hem vast en liet Hem niet gaan, tot ik Hem in mijner moeders huis gebracht had, en in de binnenste kamer van degene, die mij gebaard heeft.* Hieruit ziet men dat degenen die zulken met de meeste angsten en benauwdheden hebben gebaard, ook de meeste blijdschap hebben. We lezen in Johannes 16 vers 21 dat in het natuurlijke leven een moeder wel angst en smart heeft als zij baart, maar als het kind geboren is, dan is ook haar blijdschap het grootst.

Een ander gevolg is dat er een scheiding valt tussen wereldse mensen en hen. Dat heeft ieder te wachten, om door de wereld gehaat, gesmaad, ja soms vervolgd te worden. Niet alleen door ketters en dwaalgeesten, maar ook door de kinderen van hun moeder. Namelijk die dezelfde belijdenis hebben en dezelfde woorden spreken, maar echter dezelfde Geest niet hebben. Paulus zegt in Galaten 4 vers 2: *Doch gelijkerwijs toen, die naar het vlees geboren was, vervolgde degene die naar de Geest geboren was, alzo ook nu.* Jezus zegt in Mattheüs 5 vers 11 en 12: *Zalig zijt gij, als u de*

⁹⁸ 1 Joh. 5:19.

⁹⁹ Gal. 5:7.

¹⁰⁰ Kol. 1:10.

¹⁰¹ 2 Kor.12:13.

¹⁰² Hebr. 4:16.

mensen smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om Mijntwil. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzo hebben zij vervolgd de profeten, die vóór u geweest zijn. Ze worden soms ook uiterlijk onderdrukt in hun huizen, zodat ze ook in dat opzicht hun volk en het huis van hun vader moeten verlaten. En vergeet uw volk en uws vaders huis.¹⁰³ Ze worden uitgestoten. Maar dan is de belofte groot, want er staat in het volgende vers van deze psalm: Zo zal de Koning lust hebben aan uw schoonheid.

Ze worden soms ook zelfs in de Kerk verdrukt. Toen de leraars uit die tijd hoorden dat de blindgeborene die door Jezus was ziende gemaakt, Hem hartelijk beleed, wierpen ze hem uit de synagoge, namelijk uit de gemeenschap van de Kerk. Maar dan lezen we direct erna, in Johannes 9, dat Jezus hem vond en Zich aan hem openbaarde als de Zoon van God. Maar vrienden, hoor eens wat wij lezen in Markus 10 vers 29 en 30. Daar zegt Jezus: *Voorwaar, zeg ik u: Er is niemand, die verlaten heeft huis of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers om Mijntwil en des Evangelies wil, of hij ontvangt honderdvoud, nu in deze tijd huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven.*

Ten slotte is ook een gevolg dat al de wedergeborenen te wachten hebben, namelijk dat zij eeuwig in Gods huis zullen blijven.¹⁰⁴ O, hun staat zal een eeuwig fundament zijn, het zaad Gods blijft in hen.¹⁰⁵ Zoals een mens in het natuurlijke geboren wordt voor de eeuwigheid, zo ook Gods kinderen naar de Geest. Ze mogen hier hun ziekten, flauwten, struikelingen, ja al hun slaperigheden en ongevoeligheden hebben, en soms aan zware duisternissen en bestrijdingen onderworpen zijn, maar de poorten van de hel kunnen hen nooit overweldigen. O, zij zijn wedergeboren voor de eeuwigheid. Het is waar, de duivel en de goddelozen mogen hier hevig tegen hen toornen, omdat hij weet dat zijn tijd kort is.¹⁰⁶ Maar de belofte is: *Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, en alle treuringen en zuchtigen zullen wegvlieden. Ja, de dagen van hun treuren zullen een einde nemen.*¹⁰⁷

Och, dat eenieder van ons zichzelf hierbij zou onderzoeken!

Ten laatste, kinderen van God,

de Heere verzegele deze zaken aan onze zielen in het Avondmaal. Hij bereide ons om Hem daar te vinden. Hij make ons daartoe nederig van hart, met dat doel dat wij geen hoge gedachten of verwachtingen of begeerten zouden hebben. Maar dat wij met een sacramentele verzegeling tevreden zouden willen zijn. Ja, de Overste Leidsman en Opziener over onze ziel, vatte ons bij de rechterhand, en leide ons zelf aan die maaltijd en lere ons ook ordelijk met onszelf en met al onze zaken daar te werken. Lere ons ook om ordelijk en bedaard geestelijk werkzaam te zijn met dit sacrament.

De Heere beware ons hart en lere ons dan in het vervolg al onze wegen en zorgen, (met gewillige opneming, dagelijks van al onze kruisen, om die achter Christus te willen dragen) meer wentelen op Christus, die alle lasten, ja de grootste zwaarte van alles dragen wil.

Amen. Het zij zo!

¹⁰³ Ps. 45:11.

¹⁰⁴ Ps. 23:6.

¹⁰⁵ 1 Joh. 3:9.

¹⁰⁶ Openb. 12:12.

¹⁰⁷ Jes. 35:10 en 60:2.